

وضعیت توسعه اجتماعی در تعاونی های دهیاری استان اصفهان

Social Development in municipality cooperatives in Isfahan province

کریم نادری مهدی^{۱*}، موسی اعظمی^۲، ارم تاجی^۳

^۱ هیات علمی گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا،

^۲ هیات علمی گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا،

^۳ دانشجوی سابق کارشناسی ارشد توسعه روستایی دانشگاه بوعلی سینا،

E-mail: knadery@yahoo.com

---

* نویسنده مسئول

خلاصه

شکی نیست که یکی از کارکردهای عام تعاون، نقش آفرینی آن در زمینه های اجتماعی است. هدف از این تحقیق بررسی بررسی وضعیت توسعه اجتماعی (مشارکت، اعتماد و همدلی) در تعاونی های دهیاری استان اصفهان است. این تحقیق بر اساس هدف کاربردی و به لحاظ نحوه گردآوری داده ها، پیمایشی- توصیفی و از نوع همبستگی است. برای جمع آوری اطلاعات از ابزار پرسشنامه استفاده شد. جهت رواسازی پرسشنامه از نظرات اساتید و صاحب نظران استفاده شد. به منظور تعیین پایایی پرسشنامه با انجام پیش آزمون، ۳۰ پرسشنامه تکمیل و ضریب آلفای کرونباخ برای بخش های مختلف محاسبه شد که میزان آلفا به طور متوسط ۰/۸۹ به دست آمد. جامعه آماری همه اعضای تعاونی های دهیاری استان اصفهان بود برای بررسی نظرات اعضا از کل اعضا تعاونی های دهیاری که شامل ۷۰۰ عضو می شود از طریق جدول کرجینگ و مورگان تعداد مناسب تعاونی شامل ۲۸۴ عضو تعاونی بوسیله نمونه گیری تصادفی با انتساب اپتیمم انتخاب و پرسشنامه مربوطه تکمیل گردید. نتایج نشان داد؛ در زمینه رضایتمندی بالاترین میزان رضایت مربوط به متغیر «رضایت از نحوه و کیفیت خدمات» می باشد. همچنین در زمینه میزان مشارکت اعضا اولین اولویت «روحیه و حس همکاری و مشارکت پذیری» می باشد و در زمینه اعتماد و همدلی اولین اولویت از نظر پاسخ دهندگان «اعتماد اعضا به مسئولان» بوده است. و بطور کلی توسعه اجتماعی در سطح بالایی قرار دارد.

واژه های کلیدی: توسعه روستایی، توسعه اجتماعی، تعاونی دهیاری

Abstract

There is no doubt that cooperatives can play an important role in the social development. The purpose of this study is to investigate social development level municipality cooperatives in Isfahan Province. This study is based on applied purposes and in terms of the method of gathering data, survey-description and of correlation kind. To collect data, we have applied two kinds of tools: general data of cooperatives and questionnaire completed by the members. Data collection was accomplished by using interview method and a questionnaire which was validated by a jury and its reliability was confirmed through pre-test of data tool and Cronbach Alpha, Its value was found equal to 0.89 which was acceptable. The study has been carried out through census of Isfahan municipality Cooperative. The results show that social development level (participation, empathy and satisfaction) in the cooperatives was good and acceptable.

Key Words: Rural development, social development, municipality cooperatives

مقدمه

توسعه و تغییرات اجتماعی در دوره معاصرو مباحث مربوط به توسعه و توسعه پایدار روستایی با توجه به گسترش نظری و روش‌شناختی، در حال تبدیل به یک پارادایم بزرگ مقیاس بین رشته‌ای است، تا جایی که برخی از نظریه‌پردازان از ظهور پارادایم توسعه روستایی پایدار بحث می‌کنند. سال‌ها مطالعه و پژوهش در مورد این حوزه از توسعه، موجب ایجاد و پرورش مدل‌ها و تحلیل‌های نظری و کاربردی قابل ملاحظه‌ای شده است که توسعه روستایی را هم‌تراز یا برتر از پارادایم نوسازی متعارف در متن روند جهانی شدن مطرح می‌کند. توسعه پایدار روستایی، در تغییر و تحولات نظری کلان در حوزه علوم اجتماعی در طول دهه‌های اخیر و به ویژه بعد از دهه ۱۹۷۰ ریشه دارند.

وابستگی توسعه‌ی پایدار با تعاونی‌ها امری بدیهی است به ویژه هنگامی که سخن از توسعه‌ی نیروی انسانی در میان است، تعاونی‌ها در چارچوب نهادهای مردمی می‌توانند نقش مؤثری ایفا نمایند. در کشورهای در حال توسعه دولت‌ها تعاونی‌ها را به عنوان ابزاری مطمئن جهت پیشبرد برنامه‌های ملی می‌دانند و به نظر بسیاری از مفسران مسأله‌های "اقتصادی-اجتماعی" اروپا، تعاونی‌ها می‌توانند، مشکل بیکاری و اقتصادی را در کشورها حل کرده و با توجه به ماهیت وجودی خود نقش ارزنده‌ای ایفا نمایند، زیرا تعاونی‌ها، از ابتدا یار محرومان بوده و توانسته‌اند، زندگی روستاییان، کارگران، کارمندان، مهاجران، بیکاران، پناهندگان، سالخوردگان و از کارافتادگان را بهبود بخشیده و درهای امید به روی آن‌ها بگشایند (صفری شالی، ۱۳۸۸). تعاونی‌دهی که در راستای تحقق هدف‌های تعاونی و با عنایت به اصول عمومی همیاری و تعاون که در فرهنگ اسلامی و ایرانی، ریشه‌ای پای برجای دیرینه دارد، شاهد گام‌های استوار و دستان پر توان تک تک اعضا باشیم که همدلانه برای رشد و توسعه فرهنگ تعاونی و گسترش روحیه مشارکت جو و مشارکت پذیر، فعالانه دست بهم داده‌اند و می‌کوشند تا همسو و هم جهت «در کنار کلیه تعاونگران کشور» در جهت ایجاد اشتغال مولد و ارائه خدمات عادلانه و منصفانه مورد نیاز مردم و راه‌اندازی چرخ‌های تولید و خدمات، با

افزایش بهره‌وری و بکارگیری پس‌اندازهای هر چند مختصر، ضمن تحقق عدالت اقتصادی و اجتماعی «یاری رسان جامعه» و دولت نیز باشند.

به لحاظ نظری هنگامی که بحث توسعه کشورها به میان می‌آید یکی از مهمترین جهات آن و شاید اولین جهتی که ذهن شنونده را به خود جلب می‌نماید با وجود آن که توسعه اصولاً دارای مفهومی کیفی و همه‌جانبه اعم از سیاسی، اجتماعی و فرهنگی است، اما در بسیاری از مواقع به دلیل نقش و جایگاه مهمی که رشد اقتصادی در فرآیند توسعه کشورها دارد، رشد اقتصادی و توسعه کشور به صورت مترادف به کار می‌رود. به همین علت نقش مهم تعاون در فرایند توسعه جوامع باید معطوف به توسعه اقتصادی آن جوامع باشد و غالباً نیز تأکید بر روی ویژگی‌های اقتصادی شرکت‌های تعاونی است. هر چند که به نوبه خود بسیار مهم و اثرگذار در توسعه و زمینه و بستر رشد اقتصادی جوامع می‌باشند (جعفرپیشه، ۱۳۸۴). در بعد اجتماعی، بدون تردید شرکت‌های تعاونی در کشورهای در حال توسعه به دلیل اهمیتی که در این شرکت‌ها به فرد داده می‌شود و به ویژه به علت قابلیت و خصوصیات خاص این شرکت‌ها که قادرند هم در اقتصاد و هم در اجتماع مدرن و امروزی و هم در اقتصاد و اجتماع سنتی این کشورها رسوخ نمایند، می‌توانند در توسعه اجتماعی این کشورها نقش مهمی ایفا نمایند. اهمیت شرکت‌های تعاونی در توسعه اجتماعی از ویژگی خاص تشکیلات تعاونی ناشی می‌شود که در آن افراد هم برای همکاری‌های متقابل و ایجاد همبستگی یعنی جنبه‌های اجتماعی تعاون و هم برای رفتارهای یاری‌گرانه و با صرفه یعنی جنبه‌های اقتصادی شرکت‌های تعاونی تربیت می‌شوند (جعفرپیشه، ۱۳۸۴). شرکت‌های تعاونی می‌توانند طرز فکر سنتی و در نتیجه رسوم و عادات قدیمی و ضد توسعه‌ای را از طریق آموزش دادن و اقدامات تربیتی درجهتی مثبت و سازنده تحت تأثیر قرار دهند و این عناصر را به نیروهای محرک جهت پیشبرد و تقویت برنامه‌های اقتصادی مبدل سازند و به این ترتیب قادرند از پیکار و گسست موجود بین نظام‌های کهن و نظام جدید اجتماعی تا حد زیادی بکاهند (پویش، ۱۳۸۶).

عوامل تشکیل دهنده یک تعاونی به جای فردیت مبتنی بر جمع است. از این رو اولین ویژگی و ماهیت سرمایه اجتماعی را که جمعی فکر کردن و جمعی عمل کردن است را با خود به همراه دارد. در تعاون سود شخصی به عنوان محور یا هدف اصلی نیست و به آرا و عقاید دیگران، حتی اگر حداقل سهام را داشته باشند احترام گذاشته می‌شود و چون فرد می‌بیند به رغم دارا بودن سهام اندک همانند سایرین مورد احترام جمع قرار می‌گیرد، طبعاً احساس مسئولیت و وجدان کاری که از دیگر شاخص‌های سرمایه‌های اجتماعی است را در خود تقویت می‌کند و به کار می‌گیرد (دل‌انگیز، ۱۳۸۴). به نظر می‌رسد به لحاظ نظری تعاونی دهیاری در قالب و راستای نظریه توسعه اجتماع روستایی که توسط سوان و کلار ارائه شد می‌گنجد. این نظریه مبتنی بر قابلیت و استعداد روستا بیان برای قبول مسئولیت و مشارکت فردی و جمعی در قالب نهادها و نظام‌ها و تشکلهای سنتی در فرآیند توسعه و عمران روستایی است لذا این نظریه به عنوان یک اصل بر مشارکت عامه مردم روستایی بخصوص مردم فقیر در فرآیند برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های توسعه و عمران روستایی قویاً تاکید دارد. (شهبازی، ۱۳۷۲: ۱۵).

بر اساس ماموریت‌هایی مشخص شده توسط اصل ۴۴ قانون اساسی و سیاست‌های تبیین شده آن، بخش تعاونی بایستی ۲۵ درصد اقتصاد کشور را عهده دار شود. به همین دلیل و به منظور استفاده از تجارب دهیاران و درگیر کردن دهیاران در امور عمرانی همه روستاهای یک بخش، تفاهم‌نامه تاسیس تعاونی‌های دهیاری‌ها در هر بخش به امضا وزارت کشور و تعاون رسید. و این تعاونی‌ها به دنبال؛ استفاده از مشارکت‌های اقتصادی داخلی و خارجی جهت سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تولیدی، خدماتی، معدنی، کشاورزی، بهداشتی، آموزشی، رفاهی و نظایر آنها؛ تلاش در جهت ایجاد اشتغال مولد و پایدار؛ توسعه و گسترش فعالیت‌ها به منظور افزایش درآمد و ارتقا سطح معیشت و بهداشت و رفاه اهالی روستا؛ کمک به خود کفایی و تقویت بنیه اقتصادی نهاد دهیاری‌ها؛ و تسهیل در ارایه خدمات و اجرای پروژه‌های دهیاری‌ها در سال ۸۶ شروع به فعالیت کرده‌اند نظر به اینکه ارزیابی از وضعیت متغیرهای توسعه اجتماعی در این تعاونی‌های نوپا مذکور وجود ندارد، به همین منظور این پژوهش با

هدف بررسی میزان مشارکت، همدلی و اعتماد در تعاونی‌های دهیاری های استان اصفهان انجام پذیرفت

روش شناسی تحقیق

این پژوهش از نظر میزان نظارت و درجه کنترل، از نوع پژوهش میدانی است زیرا کلیه متغیرها و فرضیات مورد نظر در میدان آزمایش (محدوده جغرافیایی استان اصفهان) مورد بررسی قرار گرفته و جهت جمع‌آوری داده‌های اصلی از پرسشنامه استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق حاضر را اعضای کلیه تعاونی‌های دهیاری استان اصفهان بود برای بررسی نظرات اعضا از کل اعضا تعاونی‌های دهیاری که شامل ۷۰۰ عضو می‌شود از طریق جدول مورگان تعداد مناسب تعاونی شامل ۲۸۴ عضو تعاونی بوسیله نمونه‌گیری تصادفی با انتساب اپتیمم انتخاب و پرسشنامه مربوطه تکمیل گردید. برای روایی پرسشنامه از نظر اساتید و صاحب نظران مبنای اعتبارسنجی پرسشنامه قرار گرفته است. متغیرهای مربوط به رضایت، مشارکت و اعتماد بصورت طیف لیکرت مورد سنجش قرار گرفت. نهایتاً با انجام پیش‌آزمون، تعداد ۳۰ پرسش‌نامه از جامعه آماری، آزمون کرونباخ آلفا محاسبه شد، در اینگونه ابزار، پاسخ هر سؤال می‌تواند مقادیر عددی مختلف را اختیار کند، آلفای کرونباخ محاسبه شده در پیش‌آزمون اعضای تعاونی مطابق جدول (۱) است.

جدول ۱- آلفای کرونباخ مربوط به بخش‌های مختلف پرسشنامه

متغیر	آلفای کرونباخ
رضایتمندی اعضا	۰/۹۱۳
میزان مشارکت	۰/۸۵۸
میزان اعتماد و همدلی	۰/۹۲

بنابراین بر اساس آلفای محاسبه شده ابزار طراحی شده از پایایی لازم جهت گردآوری داده‌های مورد نظر برخوردار است. بنابراین در مرحله بعدی به گردآوری داده‌ها با مراجعه به تعاونی‌های مورد نظر و مراجعه گردید و پرسشنامه طراحی شده تکمیل گردید و نهایتاً تحلیل توصیفی برای مشخص شدن سطح توسعه اجتماعی به عمل آمد.

نتایج و بحث و نتیجه گیری

آمار توصیفی تنها می‌تواند تصویری از جامعه مورد مطالعه ارائه دهد، اما قادر به بیان روابط بین متغیرها و تبیین متغیر یا متغیرهای وابسته نیست زیرا در این سطح، محقق در هر مرحله تنها با یک متغیر سروکار دارد. اما در تحقیقات اقتصادی-اجتماعی محقق عمدتاً به دنبال تحلیل و تبیین داده‌های متغیرهای مورد نظر است. به همین دلیل سعی می‌کند با استفاده از آمار استنباطی به بررسی روابط بین متغیرها، تفاوت موجود در بین گروه‌های مورد مطالعه و یا تبیین متغیر وابسته از طریق متغیرهای مستقل و غیره بپردازد (کلانتری، ۱۳۸۲). در این بخش به توصیف اطلاعات جمع‌آوری شده از اعضاء تعاونی‌های دهیاری پرداخته شده است. در توصیف داده‌ها از آمار توصیفی نظیر فراوانی، درصد، میانگین، نما و شاخص‌های پراکنندگی (واریانس و انحراف معیار) استفاده شده و صفات و ویژگی‌های پاسخگویان مورد بررسی قرار گرفته است.

متغیرهای فردی

میانگین سنی اعضاء تعاونی شرکت کننده در این نظر سنجی ۳۵/۷۷ سال است. میانه این داده‌ها ۳۵ سال است. بیشترین سن در این مجموعه پرسش‌ها سن ۵۸ سال و کمترین سن ۲۴ سال است، انحراف معیار برابر ۶/۵۳ است و واریانس سنی افراد ۴۲/۷۱ است و دامنه سنی این افراد بین ۲۴ - ۵۸ سال است. (جدول ۲).

جدول ۲- جدول فراوانی سن اعضاء

سن اعضاء (سال)	سن مدیر عامل (سال)	
۳۵/۷۷	۳۵/۷۸	میانگین
۳۵	۳۴	میانه
۳۵	۳۰	مد
۶/۵۳	۷/۲۵	انحراف معیار
۴۲/۷۱	۵۲	واریانس
۲۴	۲۴	حداقل

در این پژوهش مدیران عامل تعاونی‌های مورد بررسی دارای دامنه سنی ۲۴-۶۰ سال هستند و میانگین سنی ۳۵/۷۸ سال هستند و میانه سنی افراد ۳۴ سال، در این پژوهش انحراف معیار سنی مدیران عامل ۷/۲۵ است و واریانس سنی مدیران عامل، ۵۲ سال است که به نظر می‌رسد اعضای هیأت مدیره از تجربه لازم برای پاسخگویی به سؤالات برخوردار بوده‌اند (جدول ۴-۱). از لحاظ میزان تحصیلات اعضاء، نتایج نشان داد اعضای تعاونی‌های دهیاری پاسخ‌دهنده ۱۵۲ نفر با ۵۳ درصد فراوانی و درصد فراوانی واقعی ۵۶/۱ دارای تحصیلات دیپلم و ۵۵ نفر از پاسخ‌دهندگان با درصد فراوانی ۱۹/۲ و درصد فراوانی واقعی ۲۰/۳ دارای تحصیلات فوق دیپلم و ۶۴ نفر از پاسخ‌دهندگان با فراوانی ۲۲/۳ درصد با درصد فراوانی واقعی ۲۳/۶ درصد دارای مدرک تحصیلی لیسانس هستند (جدول ۲).

- وضعیت توسعه اجتماعی در تعاونی‌های مورد بررسی

- میزان رضایت‌مندی اعضاء از تعاونی

در جدول (۳) که مربوط به اولویت‌بندی پاسخ‌دهندگان در قسمت رضایت‌مندی است، «رضایت از نحوه و کیفیت خدمات» با میانگین ۳/۵۶۱ و انحراف معیار ۰/۷۸۵ و ضریب تغییرات آنها ۰/۲۲۰ دارای اولین اولویت از طرف پاسخ‌دهندگان می‌باشد، در اولویت دوم «رضایت از روابط صمیمانه» با میانگین ۰/۹۵۸ و انحراف معیار ۰/۸۸۰ و ضریب تغییر

۰/۲۲۰ از نظر پاسخ‌دهندگان است که نشانگر رابطه مثبت و صمیمانه اعضای در تعاونی- هاست، که به نظر می‌رسد نشان دهنده رابطه خوب و جو مناسب اعضای باشد (جدول ۳).

جدول ۳- میزان رضایتمندی اعضای از تعاونی

اولویت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۲۰	۰/۷۸۵	۳/۵۶۱	رضایت از نحوه و کیفیت خدمات
۲	۰/۲۲۲	۰/۸۸۰	۳/۹۵۸	رضایت از روابط صمیمانه
۳	۰/۲۴۳	۰/۹۱۹	۳/۷۷۸	رضایت از عملکرد مدیر عامل و کارکنان
۴	۰/۲۴۵	۰/۸۷۵	۳/۵۶۱	رضایت از عملکرد هیأت مدیره
۵	۰/۲۶۳	۰/۷۸۵	۳/۴۵۰	رضایت از شهرت و جایگاه شرکت
۶	۰/۲۷۶	۰/۸۵۲	۳/۰۸۳	رضایت از سودآوری شرکت
۷	۰/۲۷۷	۰/۹۰۴	۳/۲۶۲	رضایت از جذب پروژه و بازاریابی
۸	۰/۲۹۱	۰/۹۰۶	۳/۱۰۸	رضایت از نحوه اختصاص سود
۹	۰/۲۹۳	۰/۹۴۶	۳/۲۲۸	رضایت از نحوه بازرسی و نظارت
۱۰	۰/۳۳۸	۱/۰۳۸	۳/۰۶۷	رضایت از پرداخت سود به سهامداران

در اولویت سوم با میانگین ۳/۷۷۸ و انحراف معیار ۰/۹۱۹ و ضریب تغییرات ۰/۲۴۳ رضایت از عملکرد مدیر عامل و کارکنان قرار دارد، و در انتهای جدول و در اولویت نهم با میانگین ۳/۲۲۸ و انحراف معیار ۰/۹۴۶ و ضریب تغییرات ۰/۳۳۸ رضایت از نحوه بازرسی و نظارت قرار دارد و در آخرین اولویت رضایت از پرداخت سود به سهامداران با میانگین ۳/۰۶۷ و انحراف معیار ۱/۰۳۸ و ضریب تغییرات ۰/۳۳۸ قرار گرفته است به نظر می‌رسد که علت این مسأله به دلیل پایین بودن کلی میزان سود در این شرکت‌هاست که انتظار اعضای را نسبت به سود مناسب برآورده نمی‌کند.

- میزان مشارکت اعضا

در زمینه میزان مشارکت اعضاء اولين اولويت انتخاب شده توسط اعضاء تعاونی های دهیاری «روحیه و حس همکاری و مشارکت پذیری» با میانگین ۳/۷۵۳ و انحراف معیار ۰/۸۰۷ و ضریب تغییرات ۰/۲۱۵ است که به نظر می رسد نشان دهنده انگیزه کافی در اعضاء تعاونی برای انجام کارهای دسته جمعی را نشان می دهد. و در «حضور فعال در انتخاب هیأت مدیره و بازرس» با میانگین ۳/۷۵۷ و انحراف معیار ۰/۸۴۱ و ضریب تغییرات ۰/۲۱۵ در اولویت دوم قرار گرفته است به نظر می رسد که انتخاب هیأت مدیره و بازرس از نظر اعضاء دارای اهمیت ویژه ای است (جدول ۴).

جدول ۴- اولویت بندی میزان مشارکت اعضاء

اولویت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه-ای	گویه ها
۱	۰/۲۱۵	۰/۸۰۷	۳/۷۵۳	روحیه و حس همکاری و مشارکت
۲	۰/۲۲۵	۰/۸۴۱	۳/۷۵۷	حضور فعال در انتخاب هیأت مدیره و بازرس
۳	۰/۲۲۵	۰/۸۴۵	۳/۷۴۵	حضور فعال در مجمع عمومی و جلسات
۴	۰/۲۲۹	۰/۸۳۹	۳/۶۵۰	مشارکت در تصمیم گیری های اساسی و برنامه-ریزی های شرکت
۵	۰/۲۴۵	۰/۸۹۰	۳/۶۳۰	مشارکت و همفکری با اعضاء هیأت مدیره
۶	۰/۲۵۴	۰/۸۳۱	۳/۲۶۴	تصمیم گیری برای نحوه استفاده از سود
۷	۰/۲۶۰	۰/۸۸۹	۳/۴۰۷	حضور فعال در فعالیت عمرانی
۸	۰/۲۷۱	۰/۸۹۵	۳/۲۹۸	رایزنی با سازمان ها و ادارات مرتبط برای گرفتن پروژه
۹	۰/۳۰۰	۰/۹۴۰	۳/۱۲۹	کمک مالی و خودیاری به شرکت در مواقع ضروری
۱۰	۰/۵۵۶	۱/۹۸۰	۳/۵۶۱	استقبال اعضاء از پذیرش کارها و مسئولیت ها

در اولویت سوم با میانگین ۳/۷۴۵ و انحراف معیار ۰/۸۴۵ و ضریب تغییرات ۰/۲۲۵ در حضور فعال در مجمع عمومی و جلسات قرار دارد، اولویت نهم با میانگین ۳/۱۲۹ و انحراف معیار ۰/۹۴۰ و ضریب تغییرات ۰/۳۰۰ کمک مالی و خودیاری به شرکت در مواقع ضروری

قرار دارد و در اولویت آخر استقبال اعضاء از پذیرش کارها و مسئولیت‌ها با میانگین ۳/۵۶ و انحراف معیار ۱/۹۸۰ و ضریب تغییرات ۰/۵۵۶ قرار گرفته است به نظر می‌رسد افراد از هم گروهی‌ها و همکاران خود در زمینه پذیرش کارها و مسئولیت‌ها رضایت کافی را ندارند.

- میزان اعتماد و همدلی

در زمینه اعتماد و همدلی اولین اولویت از نظر پاسخ دهندگان «اعتماد اعضاء به مسئولان» با میانگین ۴/۰۹۰ و انحراف معیار ۰/۷۵۱ و ضریب تغییرات ۰/۱۸۳ است به نظر می‌رسد که می‌توان علت آن را اعتماد به انتخاب خود در اعضاء دانست و می‌توان با استفاده از اولویت-بندی در زمینه مشارکت و بالا بودن میزان مشارکت افراد در انتخاب مدیر عامل و بازرسی علت بالا بودن اعتماد به مسئولین را انتخاب خود دانستن اعضاء شمرد و «اعتماد اعضاء به یکدیگر» با میانگین ۴/۰۹۷ و انحراف معیار ۰/۷۹۱ و ضریب تغییرات ۰/۱۹۳ به عنوان دومین اولویت انتخابی در زمینه اعتماد و همدلی از نظر اعضاء تعاونی می‌باشد که به نظر می‌رسد نشان‌دهنده وجود توافق و اعتماد زیاد اعضاء به یکدیگر است. در اولویت سوم با میانگین ۴/۰۱۴ و انحراف معیار ۰/۸۰۳ و ضریب تغییرات ۰/۲۰۰ همدلی بین اعضاء شرکت تعاونی قرار دارد، در اولویت چهارم، روابط دوستانه بین اعضاء با میانگین ۴/۰۱۰ و انحراف معیار ۰/۸۱۱ و ضریب تغییرات ۰/۲۰۲، کمک متقابل بین اعضاء و هیأت مدیره با میانگین ۳/۸۹۹ و انحراف معیار ۰/۷۹۷ و ضریب تغییرات ۰/۲۰۴ در جایگاه پنجم قرار گرفته است (جدول ۵).

جدول ۵- اولویت‌بندی میزان اعتماد و همدلی

اولویت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه- ای	گویه
۱	۰/۱۸۳	۰/۷۵۱	۴/۰۹۰	اعتماد اعضاء به مسئولان
۲	۰/۱۹۳	۰/۷۹۱	۴/۰۹۷	اعتماد اعضاء به یکدیگر
۳	۰/۲۰۰	۰/۸۰۳	۴/۰۱۴	همدلی بین اعضاء شرکت تعاونی
۴	۰/۲۰۲	۰/۸۱۱	۴/۰۱۰	روابط دوستانه بین اعضاء

۵	۰/۲۰۴	۰/۷۹۷	۳/۸۹۹	کمک متقابل بین اعضاء و کارکنان
۶	۰/۲۰۶	۰/۸۲۲	۳/۹۸۶	همدلی بین اعضاء هیأت مدیره
۷	۰/۲۱۲	۰/۸۴۶	۳/۹۷۸	روابط دوستانه بین اعضاء و مسئولان
۸	۰/۲۳۸	۰/۸۹۰	۳/۷۳۱	پایبندی بر قول و قرار اعضاء و مسئولان شرکت
۹	۰/۲۸۱	۰/۹۶۸	۳/۴۴۹	اعتماد برای ضمانت مالی یکدیگر
۱۰	۰/۳۰۹	۱/۰۱۴	۳/۲۶۲	اعتماد در قرض دادن پول به یکدیگر
۱۱	۰/۳۶۷	۱/۴۱۴	۳/۸۴۳	کمک متقابل بین اعضاء و هیأت مدیره

در اولویت نهم با میانگین ۳/۲۶۲ و انحراف معیار ۰/۹۶۸ و ضریب تغییرات ۰/۲۸۱ اعتماد برای ضمانت مالی یکدیگر قرار دارد و در اولویت دهم اعتماد در قرض دادن پول به یکدیگر با میانگین ۳/۲۶۲ و انحراف معیار ۱/۰۱۴ و ضریب تغییرات ۰/۳۶۷ قرار گرفته است و در اولویت آخر کمک متقابل بین اعضاء و هیأت مدیره با میانگین ۳/۸۴۳ و انحراف معیار ۱/۴۱۴ و با ضریب تغییرات ۰/۳۶۷ قرار گرفته است که به نظر می‌آید با توجه به اینکه افراد با انتخاب اعضاء هیأت مدیره، این افراد را مسئول اداره امور شرکت دانسته از پذیرش کارها سر بار می‌زنند.

جمع بندی

نتایج بررسی میزان مشارکت اعضاء اولین اولویت انتخاب شده توسط اعضاء تعاونی‌های دهیاری «روحیه و حس همکاری و مشارکت‌پذیری» است که به نظر می‌رسد نشان‌دهنده انگیزه کافی در اعضاء تعاونی برای انجام کارهای دسته‌جمعی است و در اولویت آخر «استقبال اعضاء از پذیرش کارها و مسئولیت‌ها» به نظر می‌رسد افراد از هم گروهی‌ها و همکاران خود در زمینه پذیرش کارها و مسئولیت‌ها رضایت کافی را ندارند زیرا همانطو که در اولویت‌بندی در زمینه اعتماد آمده است، بیشتر فعالیت شرکت‌ها را بر عهده مدیران شرکت دانسته و این تناقض بر همین اساس می‌تواند باشد.

در زمینه اعتماد و همدلی اولین اولویت نسبت به بقیه متغیرها از نظر پاسخ دهندگان «اعتماد اعضا به مسئولان» است به نظر می‌رسد با توجه به اینکه مسئولین تعاونی را خود انتخاب می‌کنند بنابراین منطقی به نظر می‌رسد که به مسئولین تعاونی اعتماد داشته باشند. و اولویت آخر «کمک متقابل بین اعضا و هیأت مدیره» است به نظر می‌آید با توجه به اینکه افراد با انتخاب اعضا هیأت مدیره، این افراد را مسئول اداره امور شرکت دانسته از پذیرش کارها سر بار می‌زنند. با عنایت به اینکه وجود اعتماد و همدلی که جزء فاکتورهای تأثیرگذار بر عملکرد شرکت است و دارای اهمیت ویژه در تعاونی‌های دهیاری است با وجود قوم‌های مختلف و شرایط فرهنگی مختلف در یک استان پیشنهاد می‌شود در عضو شدن و تشکیل شرکت‌ها به این موضوع دقت لازم شود تا در شرکت‌ها اختلافات به حداقل ممکن رسیده و اعتماد و همدلی بیشتری در این شرکت‌ها وجود داشته باشد بوجد آوردن فضاهایی شخصی برای جمع اعضا تعاونی برای ایجاد ارتباط بیشتر و شناخت می‌تواند باعث بالارفتن همدلی و اعتماد افراد بر اثر شناخت از یکدیگر باشد.

به نظر می‌رسد رضایت‌مندی اعضا بخاطر مشغولیت اصلی شرکت در خدمات‌دهی به دهیاری- های عضو است که فعالیت اصلی شرکت را شامل می‌شود و نشان‌دهنده رضایت مناسب اعضا از شرکت در زمینه فعالیت اصلی شرکت تعاونی است و نظر به اینکه از فاکتورهای مهم در هر سازمانی وجود رضایت شغلی اعضا که بوجد آوردن این شرایط با دقت نظر مدیران و مسئولین هر سازمانی میسر می‌شود پیشنهاد می‌شود برای رضایت بیشتر اعضا به اختصاص میزانی از سود به‌عنوان پاداش برای اعضا بوجد آوردن فضای مناسب کاری برای اعضا اشاره داشت.

با عنایت به میانگین و انحراف معیار متغیرها بطور کلی میزان توسعه اجتماعی در سطح بالایی قرار دارد.

منابع مورد استفاده

۱. مطیعی لنگرودی، حسن (۱۳۸۲)، مدیریت برای نوسازی روستایی تجربه اروپا و شمال امریکا، فصلنامه علمی- پژوهشی جغرافیا و توسعه ناحیه‌ای، دانشگاه فردوسی مشهد.

۲. جعفرپیشه، جواد (۱۳۸۴) "تعاون، بازاندیشی در سیاست‌ها، تولید اشتغال". مجموعه مقالات منتخب کنفرانس تعاون و اشتغال و توسعه. جلد اول. صفحه ۷۶.
  ۳. فیض‌آبادی، حسین (۱۳۸۶) "بررسی نقش کارآفرینی". پایبندی به اصول تعاون و رابطه آنها در موفقیت تعاونی‌ها (مطالعه موردی: تعاونی‌های برتر استان خراسان شمالی) طرح پژوهشی اداره کل تعاون خراسان شمالی.
  ۴. صبور، منوچهر (۱۳۸۴) "تأثیر آموزش در ارتقای بهره‌وری اعضای تعاونی‌های کشاورزی". تهران: سازمان مرکزی تعاون کشور.
  ۵. صفری شالی، رضا (۱۳۸۰)، "بررسی فعالیت‌ها و عملکرد شرکت‌های تعاونی کشاورزان مرغداران استان تهران"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه صنعتی.
  ۶. امینی، امیر مظفر و صفری شالی، رضا (۱۳۸۱) "ارزیابی تاثیر آموزش در موفقیت شرکت‌های تعاونی مرغداران علوم و فنون کشاورزی و منابع طبیعی"، شماره ۲۲، صص ۶۷-۸۹.
  ۷. امینی، امیر مظفر و اسماعیلی فلاح، مریم (۱۳۸۷) "موفقیت شرکت‌های تعاون روستایی استان اصفهان و ارزیابی سازمان‌های موثر بر آن" مجله علوم و فنون کشاورزی و منابع طبیعی. سال دوازدهم. شماره ۴۶. صص ۲۸۸-۲۷۳.
  ۸. دین پناه، غلامرضا و چیذری، محمد و موحد محمدی، حمید (۱۳۸۳) "مقایسه گندمکاران عضو و غیر عضو تعاونیهای تولید و شوراهای اسلامی روستائی" ماهنامه علمی جهاد، شماره ۲۶، صص ۱۰۰-۱۰۴.
  ۹. امامی‌بندی، رحمان و فرج‌الله حسینی، سید جمال (۱۳۸۲) "بررسی عوامل مرتبط با مشارکت ماهیگیران عضو تعاونیهای صیادی پره شهرستان ساری در حفظ از ذخایر شیلاتی مازندران، اقتصاد کشاورزی"، شماره ۴، صص ۹۳-۱۱۵.
  ۱۰. پراکاشی، دامان (۱۳۷۸) "مفهوم اشاعه مدیریت در تعاونی‌ها: تجربه هندوستان، فصل‌نامه همیار، تهران، انتشارات اتحادیه سراسری تعاونی‌های مصرف کارکنان دولت.
11. Russoa, C. Weatherspoonb, and etall, D. 2000. "Affects of managers power on capital structure: a study of Italian agricultural cooperatives". International Food and Agribusiness Management.
  12. Bhuyan, S . 2000. "Grower and manager issues in fruit and vegetable cooperatives". Annual Meeting, Available at Internet: <http://www.agecon.kus.edu/accc/ncr194>.
  13. Royce, F. 2004. "Agricultural Production Cooperative in Cuba Toward Sustainability, Revised version of Paper Presented at the Whither Goes Cuba symposium", Fowa university
  14. Bruynis, C. D. E., Hahn and W.J. Taylor .1997. "Critical success factors for emerging agriculture marketing cooperatives American Cooperation".

15. Shufang,Z and P. Leonard .1998."Cooperative organization in rural Canada and the agricultural cooperative movement in china" A comparison center for the study of cooperative University of Saskatchewan, Saskatoon, SK.